

Järnvägsplan

Heby mötesspår

Heby kommun, Uppsala län

PM Inventering av fladdermöss och hussvala, 2022-08-30

Uppdragsnummer: 168312

Trafikverket

Postadress: Kungsängsvägen 25, 753 23 Uppsala

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: PM Inventering av fladdermöss och hussvala

Författare: AFRY

Dokumentdatum: 2022-08-30

Ärendenummer: TRV 2021/52125

Åtgärdsnummer: 9522

Uppdragsnummer: 168312

Version: 1.0

Kontaktperson: Mattias Bergström (Projektledare Trafikverket) 010-123 16 62

Innehåll

1. INLEDNING.....	4
2. METODIK.....	5
3. RESULTAT	7
4. SAMLAD BEDÖMNING	10
5. REFERENSER	11

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

På uppdrag av Trafikverket genomförde AFRY en naturvärdesinventering (NVI) i september 2021 som en del av underlaget till järnvägsplan för ombyggnation av Heby mötesspår, Uppsala län. I samband med naturvärdesinventeringen noterades förekomst av hålträd, magasinsbyggnader och någon form av skyddsrum (tidigare benämnd jordkällare eller dieseltank) som möjligen kan utgöra boplatser för fladdermöss. Mot bakgrund av detta har AFRY genomfört en inventering av övervintrande fladdermöss respektive en inventering av fladdermöss under yngelkoloniperioden 2022. I dialog med Trafikverkets miljöspecialister har inventeringen även inkluderat eftersök av häckande hussvala då arten rapporterats i närheten.

AFRY har på uppdrag av Trafikverket genomfört dessa inventeringar i syfte att utreda om det förekommer fladdermöss och/eller häckande hussvalor i området. Detta för att kunna säkerställa att järnvägsplanen är förenlig med artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser.

1.2. Lagstiftning

Alla vilt förekommande fladdermöss och hussvala är skyddade i Sverige enligt 4 § artskyddsförordningen.

Enligt 4 § artskyddsförordningen är det förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Med avsiktligt avses att en verksamhetsutövare är medveten om konsekvenserna för skyddade arter, men genomför verksamheten ändå, oavsett verksamhetens syfte.

Förbudet gäller alla levnadsstadier hos djuren.

1.3. Områdesbeskrivning

Området karaktäriseras av befintlig spårmiljö med omgivande närmiljöer bestående av stationshus med närliggande parkområden, bebyggelse kring järnvägsstationen inklusive industrin vid Setra trävaror, mindre lövskogsområden och jordbruksmark. Norr om järnvägen rinner Arnebobäcken.

2. Metodik

2.1. Inventering av övervintrande fladdermöss

Inventering av övervintrande fladdermöss genomfördes 25 januari 2022 och omfattade två magasinbyggnader och ett gammalt skyddsrum (tidigare benämnd jordkällare eller dieseltank). Inventeringen har utgått från Naturvårdsverkets undersökningstyp ”Övervintrande fladdermöss” där spår efter fladdermöss eftersöktes genom visuell observation med pannlampa i den mån utrymmena var tillgängliga.

Vid fältinventeringen eftersöktes individer av fladdermöss samt spår efter spillning och bytesrester och spår i form av lukt och missfärgning av trätor. Byggnadernas fasader undersöktes också efter spår av fladdermöss.

2.1.1. Inventerade byggnader

Inventeringen omfattade undersökning av två magasinbyggnader (objekt 1 och 2) och ett skyddsrum (objekt 3), se Figur 1. På grund av säkerhetsskäl och rasrisk gick det endast att inventera den ena magasinbyggnaden (objekt 1) invändigt varför den andra (objekt 2) endast undersöktes översiktligt utvändigt.

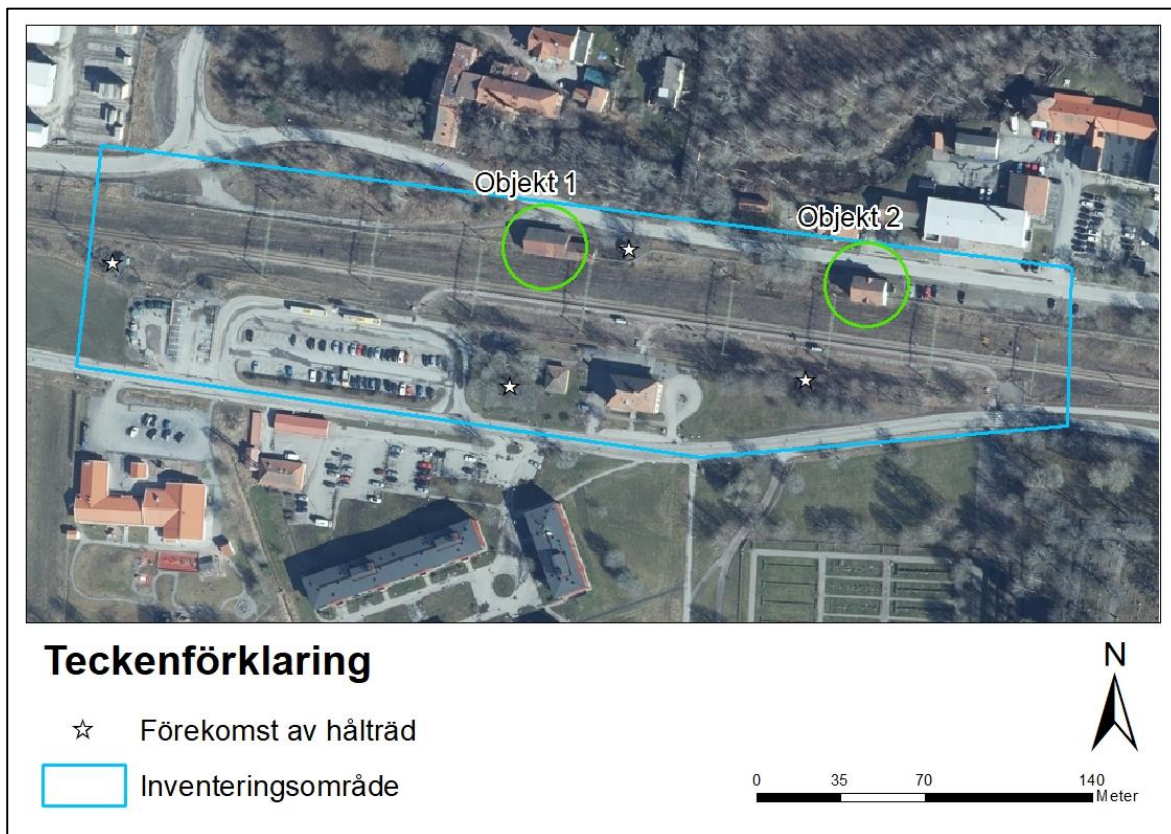
Figur 1. Karta över inventerade magasinbyggnader och skyddsrum.

2.2. Inventering av yngelkolonier

Inventering av fladdermöss under yngelkoloniperioden genomfördes den 7 juli 2022 och omfattade hela inventeringsområdet med fokus på eftersök av yngelkolonier kring utpekade hålträd och magasinbyggnader (Figur 2).

Inventeringen genomfördes enligt Naturvårdsverkets undersökningstyp ”Fladdermöss – artkartering” med metoderna lyssning med ultraljudsdetektor (1) och undersökning av byggnader, hålträd, jordkällare med mera (4) samt lokalisering av kolonier vid in- och utflygning (5).

Fältinventeringen genomfördes av två personer nattetid mellan ca 21–01 där hela inventeringsområdet genomsöktes med hjälp av ultraljudsdetektorer (Pettersson D240x). Särskilt fokus lades på de få förekommande hålträd som finns i området samt de två magasinbyggnaderna.

Figur 2. Inventeringsområde för yngelkoloniinventering med inventerade träd och magasinbyggnader.

2.3. Inventering av hussvala

Inventering av hussvala genomfördes den 7 juli 2022. Inventeringen genomfördes genom att eftersöka individer samt förekomst av bon på utsidan av de två magasinbyggnaderna (objekt 1 och 2).

3. Resultat

3.1. Inventering av övervintrande fladdermöss

3.1.1. Röd magasinsbyggnad (objekt 1)

Gammal magasinsbyggnad med mycket kvarlämnat virke, skräp och annat bråte. Gott om skrymslen och vrår. Samtliga fönster i bottenhöjd är igenspikade, men ett fönster i takhöjd är öppet varför det är kallt och dragigt inuti byggnaden vintertid. Längst in finns ytterligare ett litet rum där det är något varmare.

Inga spår av fladdermöss noterades men en hel del fågelkadaver av duvor samt en del mus- och fågelspillning. Förutsättningarna för övervintrande fladdermöss bedöms vara begränsade p.g.a. dragigt och kallt invändigt. Det finns dock gott om skrymslen och vrår och förekomster kan inte uteslutas. Byggnaden kan möjligen nyttjas under yngelkoloniperioden.

3.1.2. Grön magasinsbyggnad (objekt 2)

Gammal magasinsbyggnad som endast gick att undersöka utvändigt på grund av säkerhetsrisk då byggnaden delvis håller på att falla ihop.

Inga utvändiga spår av fladdermöss noterades. Förutsättningarna för övervintrande fladdermöss bedöms preliminärt vara begränsade, men det går inte att säkerställa då en invändig inventering inte är möjlig.

3.1.3. Skyddsrum (f.d. dieseltank/jordkällare)

Inga spår av fladdermöss noterades i skyddsrummet (objekt 3) i nära anslutning till stationsbyggnaden. Förutsättningarna för fladdermöss bedöms efter inventering vara mycket begränsade.

3.2. Inventering av yngelkolonier

Inventering av fladdermöss har inte kunnat påvisa någon indikation på att yngelkolonier förekommer i området. Fladdermusaktiviteten i området är mycket låg och det noterades endast en förbipasserade nordfladdermus (*Eptesicus nilssonii*) som bara hördes mycket kort i en av ultraljudsdetektorerna. Denna fladdermus noterades i områdets nordvästra del och individen födosökte troligen längst med kantzonen till skogsområdet vid Arnebobäcken norr om järnvägen.

Figur 3. Noterad förekomst av fladdermöss i området.

3.3. Inventering av hussvala

Inga hussvalor eller bon har påträffats vid inventeringen.

Däremot noterades häckning av minst två tornseglare under takpannorna på den gröna magasinbyggnaden (objekt 2). Tornseglare är också en hotad art som minskat med 25 % de senaste 20 åren. Tornseglaren är numera rödlistad som starkt hotad (EN) på den svenska rödlistan.

4. Samlad bedömning

Inventeringen av övervintrande fladdermöss har inte kunnat påvisa några spår efter övervintrande fladdermöss vid något av de inventerade objekten. Den röda magasinsbyggnaden anses vara för dragig och kall varför förutsättningarna för övervintrande fladdermöss bedöms vara begränsade. Den gröna magasinsbyggnaden är svårare att bedöma då den inte kunde inventeras invändigt. Det går därför inte att utesluta att fladdermöss kan nyttja denna byggnad för övervintring.

Skyddsrummet bedöms hysa mycket begränsade förutsättningar för fladdermöss och bedöms kunna rivas utan risk för negativ påverkan på fladdermöss och deras livsmiljöer.

Inventeringen av fladdermöss under yngelkoloniperioden har inte kunnat påvisa någon större aktivitet av fladdermöss inom inventeringsområdet. Endast en förbipasserande individ av nordfladdermus fångades upp mycket kort av en ultraljudsdetektor, men i övrigt har inga fladdermöss noterats. Det inventerade området bedöms därför ha ett begränsat värde som jaktmiljö. Det finns inte heller några indikationer på att någon av magasinsbyggnaderna används som yngelkoloniplats. Det kan dock inte uteslutas att enstaka fladdermöss kan nyttja byggnaderna som viloplats under olika delar av året.

Inventeringen av hussvala har inte kunnat påvisa någon förekomst av arten inom inventeringsområdet, men tornseglare har noterats häcka under takpannorna till den gröna magasinsbyggnaden.

Sammanfattningsvis bedöms området efter inventering inte utgöra en värdefull livsmiljö för fladdermöss. Det förekommer inga yngelkolonier i de inventerade magasinsbyggnaderna eller hålträden som finns och området bedöms inte utgöra en viktig jaktmiljö för födosökande fladdermöss. De inventerade byggnaderna bedöms inte heller ha något större värde för övervintrande fladdermöss, men då invändig inventering i den gröna magasinsbyggnaden inte var möjlig kan detta inte uteslutas. Det kan inte heller uteslutas att byggnaderna kan nyttjas som viloplats för enskilda fladdermöss. Det gamla skyddsrummet bedöms inte ha något värde för fladdermöss och bör kunna rivas oavsett tidpunkt på året.

Den viktigaste noteringen som gjordes var förekomsten av häckande tornseglare under takpannorna till den gröna magasinsbyggnaden. Tornseglare är skyddad enligt 4 § artskyddsförordningen, vilket bland annat innebär förbud mot att störa djuren, särskilt under deras parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt förbud mot att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplats. Tornseglare häckar maj-augusti varför inga åtgärder för att flytta eller riva byggnaden får genomföras under tidsperioden 1 maj-31 augusti. Om beslut tas att den gröna magasinsbyggnaden skall flyttas ska detta göras efter häckningsperioden. Det är också viktigt att byggnaden sedan placeras i ett sådant läge att tornseglarna även framöver har fri inflygning till sina bon. Detta med anledning av att tornseglarna flyger in med hög fart och inte kan väja för träd och buskar som står i vägen. Med denna enkla åtgärd kan man säkerställa att tornseglare har tillgång till häckningsplatser även kommande år och säkerställer förenlighet med artskyddsförordningens fridlysningsbestämmelser.

5. Referenser

AFRY, 2021. PM Naturvärdesinventering Heby mötesspår och Heby industrispår 2021-10-28.

BirdLife Sverige, 2019. SOF-BirdLife förslag till Artvis vägledning: https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2019/01/Tornseglare_SOF-Birdlife-1.pdf

Naturvårdsverket, 2021. Undersökningstyp: Fladdermöss – artkartering. Version 1:2, 2021-04-14.

Naturvårdsverket, 2011. Undersökningstyp: Övervintrande fladdermöss. 2011-10-20.

Trafikverket, 172 90 Sundbyberg. Besöksadress: Solna strandväg 98, Solna.
Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 020-600 650